

یائسگی

تیمار زندگی دستاوردی تکاملی؟

دکتر محمدحسن هدایتی امامی
متخصص داخلی-غدد
مهر ۱۴۰۱

چطور شد که زنان از ۵۰ سالگی به بعد از زاد و ولد بازمی-مانند، ولی مردان تا لب گور هم می‌توانند "بچه پس بیندازند"؟
در این مورد دو فرضیه مطرح است: "فرضیه مادر بزرگ" و "فرضیه مصائب زندگی مدرن".

طبق فرضیه اول، یائسگی برای مادران پیش از تاریخ ما فایده‌های زیستی داشته است. سال‌ها طول می‌کشد تا نوزاد انسان به درجه‌ای از توانائی‌ها برسد که بتواند از خود مراقبت کند و نگهداری از نوزادان، وظیفه‌ایست که به عهده مادر است. از یک زمان به بعد زن دیگر آن توانائی‌ها را ندارد که فشارهای آبستنی، زایمان و پروراندن نوزاد را تحمل کند. به نفع او و قبیله‌اش است که دیگر خطر آبستنی و زایمان را تحمل نکند و دیگر توان باروری نداشته باشد و فرزند دیگری نزاید و انرژی و وقت خود را صرف نگهداری و پرورش آخرین فرزند خود و نوه‌هایش بکند. با همین

مراقبت‌های مادر بزرگانه، فرزند و نوه‌های بیشتری زنده می‌مانند و امکان زاد و ولد پیدا می‌کنند و نسل خود را زیاد می‌کنند، نسلی که بخش‌هایی از ژن همان مادر بزرگ را در خود دارد و از این راه این خود فرد (همان مادر بزرگ) نیست که مستقیم در "انتخاب طبیعی" دخالت می‌کند، بلکه غیر مستقیم با افزودن بر تعداد هم‌ژنی‌های خود، مادر بزرگی انتخاب می‌شود که پس از پایان توان تخمک‌گذاری و باروری، دوسه دهه دیگر هم زنده می‌مانند. با این فرض، یائسگی برای پیشینیان ما مزیتی زیستی، به عبارتی دیگر، تطابقی تکاملی بود.

دانشمندانی دیگر با این "فرضیه مادر بزرگ" مخالفند. آنان می‌گویند در دوره پلئستوسن (عصر یخبندان)، بر اساس بررسی استخوان‌هایی که بر جای مانده است، زنان انسان نماهای اولیه به ندرت بیش از ۴۰ سال عمر می‌کردند، به عبارت دیگر تا آخر عمر، توان باروری خود را حفظ کرده بودند. پس یائسه شدن در سن ۴۵ الی ۵۵ سالگی هیچ نفعی به حالشان نداشته است. بنابراین یائسگی "دستاورد" مصنوعی زندگی مدرن، غذا و طب است که که زندگی طولانی‌تر از اعقاب ما را فراهم کرده است.

این فرضیه بی‌پایه به نظر می‌رسد. هم اطلاعات تاریخی، هم بررسی‌های میدانی در بومی‌های مناطق مختلف جهان که

تاکنون از دستاوردهای زندگی مدرن چندصد سال اخیر برخوردار نبوده‌اند، نشان می‌دهد که، زنان گرچه عمر کوتاهی دارند، ولی آنهایی که زنده می‌مانند در همان حدود ۵۰ سالگی زنان مناطق مدرن، یائسه می‌شوند و دوسه دهه پس از یائسگی هم زنده می‌مانند. پس یائسگی باید دستاوردی تکاملی برای نوع بشر باشد که در همه اعصار و در همه مناطق جهان با تنوع محیطی، زیستی، صنعتی مدرن، همه زنان، در همان حوالی ۵۰ سالگی تخمک‌های-شان تمام می‌شود و دیگر قاعده نمی‌شوند.

https://t.me/MHAN_Endopublic

https://t.me/MHAN_Endocrine

www.hedayatiomami.com